

ІНСТИТУТСЬКА ПАНОРАМА:

СЬОГОДНІ в усіх групах політичного і економічного навчання відбудеться чергове заняття. Все життя нашого суспільства визначається сьогодні політичним курсом, наміченим XXVII з'їздом КПРС. З'їзд відбувся на крутому переломі в розвитку країни і сучасного світу в цілому, розробив стратегію боротьби за торжество ідеалів комунізму, миру і прогресу, вніс творчий вклад у теорію марксизму-ленінізму, практику вдосконалення соціалізму.

Він дав відповіді на корінні питання, які час поставив перед партією, перед суспільством, озброїв комуністів, усіх трудящих ясним баченням перспектив. Партійна принциповість і вимогливість, відкрите виявлення недоліків та упущень, глибокий аналіз внутрішніх і зовнішніх умов розвитку суспільства відзначали роботу з'їзду.

У ПРИМІЩЕННІ Будинку офіцерів з 1 по 4 квітня відбудеться концерт «Давайте созовнімся» — програма для молоді. Перед глядачами виступить дипломат XII Всесвітнього фестивалю молоді та студентів у Москві група «Форум» (Ленінград). В концерті електронного року «нової

ПОДІЇ І ФАКТИ

хвилі» група використовує останні досягнення музичної техніки, цифрові програмні синтезатори нового покоління, інструменти: ритм-комп'ютер, секвенсор, електронні ударні.

ПЕРШОГО квітня у залі обласної філармонії ви можете послухати «Страницы о грустном и смешном» за творами Василя Шукшина і Михайла Жванецького у виконанні лауреата Всесоюзного конкурсу артистів естради Михайла Федорова.

КАФЕДРА наукового комунізму поздоровляє С. С. Плахотнюк із затвердженням вченого ступеня кандидата історичних наук.

ВІННИЦЬКА автошкола ДТСААФ проводить набір на курси підготовки водіїв автомобілів «В». Організаційне заняття відбудеться 3-го квітня в 312 аудиторії інженерно-будівельного факультету.

У ДРУГУ і четверту п'ятницю щомісяця у бібліотеці проводяться дні інформації.
ДЛЯ догляду за садами у магазині «Господарські товари» споживчої кооперації ви можете придбати різноманітний інструмент. Посіяти чи посадити рослину півсправи, треба ще її захистити від різних хвороб і шкідників. І тоді ваш сад чи город сторицею віддасть за працю.

НАШІ СУЧАСНИКИ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За інженерні кадри

Газета видається з лютого 1981 року.

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ КОМСОМОЛУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 12 (211) | Виходить раз на тиждень | П'ятниця, 28 березня 1986 року | Ціна 1 коп.

ВИЩА ШКОЛА: КРОКИ XII П'ЯТИРІЧКИ

«... головне, звичайно, — забезпечення необхідних економічних, соціальних, організаційних передумов для творчої праці інженерів, учених, конструкторів. Саме вони є генераторами наукових ідей і розробок, від них у першу чергу залежить технічний рівень виробництва. Враховуючи це, прийнято ряд важливих рішень, спрямованих на активізацію їхньої діяльності, підвищення суспільного престижу, стимулювання праці».

«Треба виробити струнку систему економічної освіти робітничих та інженерних кадрів, з тим щоб кожен міг кваліфіковано, зі знанням справи підходити до економічної оцінки технічних рішень. З цих позицій слід серйозно переглянути характер і зміст усіх форм навчання, включаючи систему економічних вузів і факультетів...»

«Нам належить також провести реформу вищої і середньої школи. Вона повинна бути спрямована на всебічне підвищення якості підготовки спеціалістів, поліпшення зв'язків із виробництвом, більш активну її участь у розвитку науки і техніки. Все це також потребує

дальшого зміцнення матеріальної бази вузів».

З доповіді Голови Ради Міністрів СРСР М. І. Рижкова на XXVII з'їзді КПРС «Про Основні напрями економічного і соціального розвитку СРСР на 1986-1990 роки і на період до 2000 року»

«У зв'язку з підготовлюваною реформою по перебудові вищої школи нам здається необхідним якомога раніше прилучати студентів технічних вузів до конкретної і відповідальної справи і уже з третього курсу прикомандировувати їх безпосередньо до підприємств для виконання курсових і дипломних проєктів за завданням промисловості. З цією метою необхідно створити систему базових організацій, об'єднуючих передові інститути Академії наук СРСР, промислові НДІ і профільючі кафедри вузів...»

Слід також знайти всі доступні методи і засоби для розкриття романтики технічних наук, розвитку юнацької технічної творчості».

З промови віце-президента Академії наук СРСР К. В. Фролова на XXVII з'їзді КПРС.

Дивись-дивись, як дим востає в небо. А он сонце зависло на хмарі — ось-ось снотиться на землю. А онде черешня йде через поле. Він, Євгеній Мельник, кандидат в майстри спорту по альпінізму, зачудовується привітним і надивовижу світлим світом, долаючи вершини на Уралі, Кавказі, в Криму, перебуває у ті часи у стані душевного осявання, високого, тихого й голосного. Бо ж то і справді є політ душі, постійне прагнення перемагати, бачити і захоплюватися, щоб такі зловити момент, коли сонце сяє одпочити на хмару. Молодий науковий співробітник кафедри автоматизованих систем управління, він з висоти оглядає землю рідну, відкриває для себе дивосвіт, милуючись краєвидами, сизіючими в імлі далекими підгір'ями.

Обговорюємо проблему: просить в гуртожитки дозвілля

ЩОБ КОЖЕН ДЕНЬ — ЦІКАВО

А ДОПОМОГИ НЕМАЄ

У Політичній доповіді ЦК КПРС XXVII з'їзду партії підкреслюється необхідність «відкрити якнайширший простір для виявлення здібностей людей, зробити їхнє життя духовно багатим, багатограним». Звісно, це можливе тільки за умови організації змістовного вільного часу. І тут особливого значення набуває завдання ідейно, духовно збагатити дозвілля нашої молоді.

В інституті уже дещо зроблено у цьому напрямку. З ініціативи політклубу «Аргумент» створений і діє культурно-політичний центр (на базі гуртожитку № 5). За його прикладом вже народилися політклуби «Глобус» (машинобудівний факультет), «Диспут» (енергетичний факультет).

Однак, треба визнати, перебудова діяльності клубів в гуртожитках здійснюється ще дуже повільно. Візьмімо гуртожиток № 4. Тут є дискотека «Музичний калейдоскоп». Проте назвати його клубом можна з великою натяжкою. Клуб —

це об'єднання людей, споріднених спільним інтересом. У «Музичному калейдоскопі» ж цього нема. Юнакам та дівчатам тут пропонують, по суті, лиш танцювальну програму. Партбюро інженерно-будівельного факультету вжило заходів щодо організації політклубу. Це дуже хороше, потрібне починання. Але одне воно не зможе заповнити дозвілля молоді в гуртожитку № 4. Необхідно йти далі — створити культурно-політичний центр, об'єднання клубів за інтересами, місце, куди молода людина може зайти увечері, щоб зайнятися цікавою справою, зустрітися з цікавими людьми.

Створення такого об'єднання треба починати з підбору ініціативної групи, якій під силу вирішення не тільки організаційних, але й художніх завдань. Така група в основному уже склалася в клубі «Айвенго» (гуртожиток № 1), лиш треба побажати їй діяти більш енергійно. Ініціативно, по-діловому

взялися за створення культурно-політичного центру на енергетичному факультеті. Особливо радує нешаблонний підхід до справи, пошук власних форм організації дозвілля. Хотілося б, щоб саме такий підхід запозичили в енергетиків і на машинобудівному факультеті. Деканат, партбюро, комітет комсомолу цього факультету вже дещо зробили для поживлення діяльності клубу «Зодіак», однак план її ще недостатньо продуманий.

Не можна зупинятися на досягнутому і факультетам радіотехнічному, автоматики та мікроелектроніки. На жаль, доводиться відзначити, що недостатньо уваги дозволяло молоді віділяти й інститутський клуб. А саме він мав би стати методичним; консультативним центром. Тут, як свідчить досвід інших вузів, повинна вестися не тільки гурткова робота. Інститутський клуб — це й об'єднання молодіжних творчих колективів, місце, де студенти кожного дня можуть

провести справді цікаве і змістовне дозвілля.

В. ЧЕРНІКОВА,
заступник секретаря інститутського комітету ЛКСМУ.

Ми робимо так

ПРотягом першого семестру всі ми в неурочний час займалися ремонтом клубу. І ось тепер він уже готовий приймати відвідувачів. Вже й назву нову має — культурно-політичний центр «Диспут». Вирішено виділяти один день у тиждень для кожної громадської організації, котра в цей день проводить свої заходи: клуб туризму, клуб молоді сім'ї, політклуб, інтерклуб тощо. Двічі на тиждень будуть проводитися тематичні вечори (раніше це була просто дискотека).

О. ЗАБОЛОТНИЙ,
секретар комітету комсомолу енергофаку.

ПРАВИЛЬНО піддають ся критиці ради ленінських кімнат гуртожитків: мало ще цікавих заходів організовується тут. Не знімаючи вину з рад, хочу зауважити ось що. Як відомо, кафедри суспільних наук опрацювали плани заходів, котрі мали б проводитися в гуртожитках. Відомо і те, що визначені відповідальні від кафедри, які ці плани повинні, так би мовити, втілювати в життя.

Але як ми не старалися, протягом усього минулого семестру так і не одержали тих планів. Як, до речі, і жодного відповідального від кафедри не побачили.

Ще одне. Хочеться, щоб масові заходи, які кафедри проводять в гуртожитках, були цікавими, щоб на них не доводилося «заганяти» студентів. А для цього треба такі заходи проводити із застосуванням технічних засобів, наочних посібників. А то як виходить? Прийшов викладач проводити в гуртожитку вечір. Насправді ж то ніякіснький вечір чи там диспут, а звичайна лекція.

Серед учасників обговорення проблеми вже згаду-

вався культурно-освітній центр «Аргумент». Правильно, такий клуб має стати взірцем. Але, будьмо відвертими, «Аргумент» тримається виключно на ентузіазмі його членів, практичної допомоги в оформленні запланованих заходів, придбанні апаратури, необхідного реквізиту нема ні з боку адміністрації, ні з боку профкому. Отож у клубі в основному проводяться заходи, присвячені знаменним датам. За своїми ж потенційними можливостями «Аргумент» міг би робити значно більше. Варто було б до участі в ньому залучити і молодих викладачів кафедр суспільних наук.

І ще чекаємо допомоги з боку кафедр в оформленні читальних кімнат та поверхів. Своїми силами ми можемо виконати тільки власне чорнову роботу — побілити, пофарбувати. Покищо таку допомогу ми одержали тільки від кафедри, якою завідує професор В. Т. Маліков.

В. ГОНЧАРУК,
комісар гуртожитку № 5.

НАУКОВО - ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС: КАДРИ, ПОШУКИ, ВІДДАЧА

ШОЛОХОВ В. І.,
директор обчислювального центру, головний конструктор АСУ,
доцент кафедри обчислювальної техніки:
«КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ — ключ до успіху»

У кожній епохи, кожного історичного періоду — свій словник. Варто вимовити «двадцятьп'ятитисячник», «партосередок», «хлібоздача», і в уяві постає шолоховська «Піднята цілина», нелегка пора колективізації.

Коли говорилося «комісар», «вибухівка», «лістівка», то це був час фадеєвської «Молодої гвардії», час героїчної боротьби в тилу ворога.

А нові слова «спутник», «космонавт», «стикування» з календарною точністю позначили прихід нової ери-космічної.

Або візьмомо такі теперішні слова, як «перебудова», «переорієнтація», «прискорення», «широкомасштабний», «якість», «людський фактор». З квітня минулого року вони стали програмними, спрямованими і на день нинішній, і на день завтрашній.

У цьому ряду слів я хочу поставити і слово «комп'ютер», похідне від нього «комп'ютеризація», що охоплює собою широке поле діяльності в царині науково-технічного прогресу, є одним із важливих його каталізаторів. Коли я думаю про це, то перед очима постає все наше нинішнє інститутське господарство з його дещо вже застарілою і найновішою технікою, покликаною взяти на себе функції учбової, наукової, адміністративної, господарської діяльності. Кажу про це в майбутньому часі, бо покищо робляться лише перші серйозні кроки на шляху системного використання машин, які вже є, і тих, на які очікуємо, щоб їх привести в дію як одне ціле.

Комп'ютеризація — це той вершник у

строю прискореного просування вперед, від сили і волі якого залежить дальший розвиток вищої школи, зміцнення її зв'язку з виробництвом, більш якісна підготовка майбутніх інженерів до вмілого і розумного скеровування і використання потенціальних можливостей, закладених у системі цієї комп'ютеризації.

Нині інститут вирішує комплекс проблем і завдань, які стосуються підвищення ефективності використання засобів обчислювальної техніки. Говориться про це у нас немало, але глибокого усвідомлення кожним і всіма кінцевої потреби поставити на службу цю техніку ще не настало. А потреба в цьому сьогодні, як у чистому повітрі. І тут на весь зріст постає згаданий нами людський фактор, від якого залежить, як скоро «бути чи не бути». Маю на увазі керівників, вчених і спеціалістів різних підрозділів, їх стремління і палке бажання подати руку дружби обчислювальній техніці, вчинити так, як наші шановні професори Віктор Тихонович Маликов і Олексій Петрович Стахов. Лише за такої умови обчислювальна техніка справді стане каталізатором науково-технічного прогресу, сприятиме якісній підготовці інженерних і наукових кадрів, тим самим вірно служитиме економічному зростанню країни, поліпшенню добробуту народу.

Активізувати всі наявні в інституті резерви інтенсифікації — значить успішно вирішити всі наші плани. Йти далі до цього раніше второваною доріжкою не

можна, як не можна і шкідливо для справи петляти по цілій проблемі, потихеньку звертати на південь обкатаних і апробованих методів.

Що нині стоїть в центрі уваги? Наші вітрила, які повинні наповнитися свіжоривним вітром, це — обчислювальні системи колективного користування, широкое розгалуження їхніх каналів. Системи ці належить включити в активну дію. Цим самим домогтися підвищення ефективності використання засобів обчислювальної техніки, сприяти дальшій інтенсифікації учбово-виховного процесу, наукових досліджень і автоматизації управління.

Що іще це дасть? Обчислювальні системи колективного користування дадуть змогу користуватися обчислювальними потужностями одночасно у будь-яку пору і студентам, і вченим, і спеціалістам. Причому спілкування з обчислювальною системою здійснюється оперативним, може вестися і прямим діалогом. Система ця дозволяє використовувати свої ресурси (процесор, пам'ять, периферійні засоби) практично для кожного зокрема без всякої черги і затримок, вона може бути наближена безпосередньо на робоче місце. Збільшуючи кількість одночасно працюючих людей, таким чином завантажуючи засоби обчислювальної техніки, цим самим дається змога якнайефективніше її використовувати. Якщо нині у нас на обслуговуванні не вистачає значної кількості технічного персоналу, то про що можна говорити завтра? А з введенням в дію єдиної потужної обчислювальної машини (ОВМ-ЕС-1055) буде змога обходитися порівняно малочисельним технічним персоналом.

А що ми маємо зараз? В інституті ЕОМ обчислювального центру територіально розрізнені, машини працюють в автономному режимі. На певному відрізку минулого часу це виправдувалося використанням ЕОМ у масовому учбовому процесі в режимі пакетної обробки інформації. Згодом з'явилися обчислювальні класи, які розмістилися біля цих ЕОМ, що, звичайно, підвищило ефективність їх роботи, але проблеми не розв'язало.

Нині постає завдання кожному студенту протягом року працювати не менше 20 годин із засобами обчислювальної техніки, крім того, збільшується обсяг обчислення науково-дослідних робіт, належить впроваджувати підсистеми АСУ інституту. Тому-то обчислювальна система колективного користування вимагає включення терміналів інтерактив-

ної взаємодії і інтелектуальних, які б забезпечували користувачів певним видом послуг у певний час, були зв'язані з нею.

У четвертому кварталі нинішнього року намічається ввести в дію ЕОМ-ЕС-1055, яка, так би мовити, об'єднає нині розрізнені машини на факультетах інституту, створить цілісну систему. Нова структура: основна обчислювальна машина — периферійні обчислювальні комплекси-термінали. ОВМ-ЕС-1055 оброблятиме всю інформацію, яка до неї надходитиме. Обчислювальні засоби периферійних обчислювальних комплексів базуватимуться, як правило, на малих ЕОМ, типу СМ, мікрокомп'ютерах або АСВТ-М і забезпечуватимуть процеси концентрації і зв'язку для терміналів інтерактивної взаємодії, а також процеси попередньої обробки інформації для САПР і САЕ з наступною передачею її на основну обчислювальну машину. Міні-ЕОМ і мікрокомп'ютери забезпечуватимуть інтерфейс між обчислювальним комплексом і експериментальними установками, іншими засобами термінального обладнання.

Передбачається збільшення кількості терміналів інтерактивної взаємодії на кафедрах, у відділах, створення класів їх масового користування. Все це вже сьогодні диктує об'єднувати їх в єдину обчислювальну мережу, через систему передачі даних на базі термінальних процесорів на рівні основної обчислювальної машини.

Така форма ефективного використання обчислювальної техніки у нашому інституті поруч з масовим впровадженням персональних ЕОМ, гібридних комплексів дозволить реально вирішити технічну проблему.

У зв'язку з цим ще раз хочу наголосити на людському факторі. В інституті склався дефіцит спеціалістів високої кваліфікації. Та й штати передбачені невеликі. Постає питання оплати праці інженерно-технічних працівників обчислювального центру, яка б стимулювала їх роботу. Вихід вбачається у наданні можливості співмішати професії і т. д.

І, нарешті, про те, що сказаним вище не вичерпані резерви інтенсифікації учбового процесу, науково-дослідних робіт і автоматизованої системи управління. На порядку денному — розробка диспетчерської системи, методичне забезпечення, моделювання, автоматизація та інше. Це проблеми, які потрібно розглядати окремо, вирішувати на рівні наших резервів.

Як відомо з республіканської преси, нещодавно у Львові закінчився судовий процес над групою радянських та іноземних громадян, що займалися спекуляцією валютою та промисловими товарами закордонного виробництва. Оскільки дехто із студентів нашого інституту був заплутаний у неділових зв'язках зі студентами-іноземцями, редакція вважає за необхідне коротко переповісти львівську історію. На нашу думку, вона досить повчальна і стане пересторогою любителям нетрудових доходів, спекулянтам.

12 вересня 1984 року до західних воріт СРСР — Брестської митниці прибув швидкий поїзд із Москви, що тримав курс на Берлін. У купе міжнародного вагона сидів аспірант Московської ветеринарної академії, громадянин Бангладеш Азизул Хак Чоудурі.

Коли до купе зайшли працівники митниці, він лише підтвердив заявлені у декларації речі. Та після ретельного огляду проявилось, що в пасажирів недаремно тремтіли руки. Було виявлено незафіксованих у декларації 1060 грамів платини, два діаманти, а також 72,97 грама арсеніду гелію — коштовного каменя. Всього цінностей на суму 61691 крб.

На попередньому слі-

дстві А. Чоудурі зізнався, що протягом 1983 — 84 рр. перепродавав за спекулятивними цінами валюту і товари західного виробництва. Постійними його клієнтами були студенти Львівського коледжу медичного інституту та жителі міста Львова.

Так розпочалося слідство, в ході якого викрито зграю злочинців, що намагалися нажитися на незаконних валютних операціях і на спекуляції. На лаву підсудних сіло 14 чоловік, у тому числі п'ять іноземних громадян. Є серед них махрові рецидивісти, аферисти, дармоїди, колишня студентка, вражені недугою наживи іноземці.

Радянська держава наділяє іноземців широки-

ми перевагами нашої системи освіти. Вони користуються не лише правом на неї, правом на безкоштовне навчання, а й іншими демократичними правами нарівні з громадянами СРСР. За цю гостинність іноземці широким дячням нам. Та, як свідчить судовий процес у Львові, серед іноземних громадян, що приїжджають до нас вчитися, дехто керується іншими намірами. Процес особливий — на лаві підсудних п'ятеро іноземців.

Президія Верховної Ради СРСР від 24 червня 1981 року ухвалила Закон про правове становище іноземних громадян. У цьому документі наголошується, що, окрім гарантії прав і свобод, іноземці, що пе-

ребувають на території СРСР, перебувають під його владою, і, говорячи мовою права, під його юрисдикцією. Вони зобов'язані поважати Конституцію СРСР, дотримуватися радянських законів.

До основних принципів правового становища іноземних громадян цей Закон відносить принцип національного режиму і принцип рівності перед законом. Під національним режимом треба розуміти те, що іноземці тією чи іншою мірою прирівнюються до наших громадян. Тому іноземні громадяни, що скоїли злочин, адміністративні чи інші порушення на території СРСР, несуть відповідальність на загальних підставах із радянськими громадянами.

Рішенням колегії з кримінальних справ Львівсь-

кого обласного суду згадану групу злочинців засуджено на термін позбавлення волі від 5 до 15 років. Усіх — із конфіскацією майна.

Караючий меч радянського закону не пощади нікого, хто наміряється збагатитися нечесним шляхом, нажитися на народному добрі.

ЗАКОН Є ЗАКОН

Якщо наміри нечесні

РЕПЛІКА ЕХ, ЛИЦАРІ!

Довелося в справах побувати у вашому інституті, в новозбудованому головному учбовому корпусі. І випадково став свідком такої не дуже привабливої картини. Як зрозумів, не все ще у новому корпусі готове. Зокрема, не працюють ліфти. І ось бачу, як молоденькі дівчата (люди тім дізнався — працівники інститутської наукової бібліотеки) переносять з поверха на поверх

важні зв'язки книжок. А поруч... А поруч них тим же сходани піднімаються і спускаються гарного, спортивного виду хлопці — студенти, які обслуговуються читальними залами бібліотеки. І хоч би один із них запропонував свою допомогу дівчатам. Чесне слово, хлопці з політехнічного, соромно за вас стало!
В. ТЕРЕХОВ,
лікар.

Редактор А. ЗАБЛОЦЬКИЙ.